

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6ica una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tace'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 19.

Brasiovu, 7. Martiu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Proiecte de invoiea

ale lui Ludovicu Kovács. (Urmare din Nr. tr.).

Se mergemu mai departe cu D. Kovács.

„Mai alesu,” dice auctorulu, „trebuie se ne ferimu in propriulu nostru interesu, de a astepta, cá altii siliti de impregiurari apasat6re se ni se supuna noua, pre candu noi nu voimu a sci nimicu de vreo supunere.”

„Cestiuni cá acestea nu se desl6ga cá prin unu tergu negutiatorescu, in care 6menii ceru pretiuri mari, pentru-cá se mai p6ta lasa din ele. Déca temeli'a ordinii noua nu este legea si dreptatea, déca ea nu indestulesce interesele ambeloru parti, nu va fi mai tare nici trait6re, ci orice amu face noi, ea se va preface in ruine.”

Este prea adevratu, cumca cele mai multe invoieii, tractate de statu, acte, legi incheiete numai prin sila s6u frica, mai curendu s6u mai tardiu s'au delaturatu si calcatu s6u prin insielatiune, s6u chiaru si prin puterea armeloru, s6u earasi prin alte inriurintie din afara opuse celoru de mainainte; eara faits-acompli au remasu numai acte de acelea, care au fostu s6u inca mai sunt sprijonite de puterea armeloru. Deci D. Kovács face f6rte bine, ca in decursulu scrierii sale se silesce de repetite ori a stempera fantasi'a cea aprinsa a connationaliloru sei.

Intr'aceea de alta parte nu potemu subscrie nici decum aceea ce D. Kovács dice despre formele de statu moderne, precum e parlamentarismulu, dreptulu de avota s6u a denega contributiuni si recruti etc., cumca unele cá acestea aru fi numai amagiri si chiaru chimere; pentru-ca déca acestea forme potu deveni chimere, apoi dieu si contractele de statu fundate pe independintia nationala dorita de D. Kovács cá temelia a nouai invoieii potu deveni prea usioru chimere.

Ci se mergemu si mai departe.

„Politic'a timpului nostru,” ins6mna K. „mai are si acea nenorocire, cumca ii place prea multu a se sprijoni in drépt'a si in stang'a pe inriurintia impregiurailoru din afara; si totusi ac6sta inriurintia déca ar' prinde vreodata locu, ar' fi cea mai fatala din t6te. Nimicu nu este mai multu de doritu, decatu cá noi toti din t6te partile se ne scapamu de ac6sta orbia, pentru-ca aceeași duce pe ambele parti in cali ratacite.”

„Déca noi voimu a urma o politica sanat6sa si onesta, nu trebuie cum amu disu, se privimu descurcarea diferentieloru cá o negutiatoria, la care pretiulu odata suie alte ori scade. O asemenea deslegare ne p6te mediuloci unu felu de incetare de arme, ea inse nu ne duce la o pace durat6re nici la o stare paciuita. In ac6sta direptiune inse trebuie se mergemu noi ungurii cu esemplu bunu inainte.”

„Noi se ne formulamu temeliile dreptului nostru publicu asia, incatu din punctulu de plecare alu dreptului, alu istoriei, alu dreptatii, alu reciprocitatii, alu fapteloru complinite, ce nu se mai potu resface, se nu se p6ta opune nimicu acelorasi; noi se respicamu cuventulu nostru celu dinteiu si celu din urma din-

tr'odata; se ne tragemu lini'a bine motivata, preste care noi nu voimu se trecemu, inse nici dela aceeași mai inapoi nu voimu se remanemu, apoi aduca politic'a din afara cu sinesi ori si ce; se ne figemu conditiunile, pe care voimu a le priimi, fia pace, fia resboiu totu-atata. In cele din urma se ne incredemu puterii ideiloru; pentru-ca adevverulu va invinge mai curendu s6u mai tardiu.” —

Dupa altele mai multe auctorulu isi incheia prolegomen'a s'a cu urmatorulu pasagiu interesantu:

„Eu nu vorbescu catra patime, limb'a loru nu este a mea; eu pricepu numai limb'a cumpatarii bine judecate si numai de o asemenea limb'a me si folosescu. Acela carele nu pricepe ac6sta limba, se arunce ac6sta carte din mana, pentruca pe unulu cá acela nu'lu va indestula.”

Cu alte cuvinte: Necumputulu, nerabdarea, precipitarea, mani'a in politica este nebunia, eara cu nebuni'a, care omu cu judecata matora s'a potutu intielege vreodata? — (Va urma din insasi carte).

Emigrarea Secuiloru din Ardealu.

Sunt trei ani de candu nu numai cele doua Gazete unguresci din Clusiu, ci si alte vreo patru din Pest'a i si ridica din timpu in timpn vocea dorer6sa in contra emigrarii succesive a secuiloru din Ardealu in Moldavo-Romani'a. Ac6sta vaieratura se re'noi in septemanile din urma la Clusiu. —

Aceleasi cause care silesco a emigra cete intregi din clasele mai sarace ale secuiloru, silesco si pe o parte de romani tierani a luá, precum se dice, lumea in capu. Mai toti corespondentii diurnaleloru magiare, cati au scrisu pana acum despre emigrarea secuiloru, fiindu s6u nisce 6meni condusi numai de vioitiunea fantasiei loru, s6u tocma si de rea credintia, nu numai ca au retacatu adevveratele cause ale emigrarii, ci pre lenga ac6sta de repetite ori au si calumniatu pe gubernulu si pe poporulu moldavo-romanescu, cá si cum secuii emigratori aru fi asupriti si amerintiati cu desnationalizare din partea romaniloru, eara unii din ei voindu a da emigrarii o alta direptiune au indemnatu pe proprietarii mai mari de natiune magiara din comitate, cá in locul romaniloru se priim6sca de dileri (zseiler) totu secui, aducundu'i din munti mai afara la campia, eara ac6sta din cauza mai virtosu, ca secuii aru fi mai buni lucratori, din contra romanii mai lenesi.—

De alta parte, lucru curiosu, amu vediutu, cum diurnalele „Romanulu” si „Buciumulu” din Bucuresci scriindu despre emigrarea prea désa a ceteloru de ardeleni in Moldavo-Romani'a, vediura in ac6sta impregiurare neci mai multu neci mai pucinu, decatu o mesura politica austriaca luata inadinsu cu acelu scopu, cá imultindu'se, catu numai s'ar' poté, numerulu suditoru sei in Principatele romanesce, cu ac6sta se'si asigure totuodata si o inriurintia catu se p6te mai mare politica pe viitoru.

Acestu prepusu inca este numai unu fetu alu unei fantasii aprinse.

Nu Domniloru, causele emigrarii secuiloru stau apr6pe la nasulu publicistiloru magiari si loru le sta f6rte reu a mai ascunde pisic'a in sacu; eara fiinduca

ei nu le descopere, le vomu arata noi cu degetutu. Acelea cause mai tóte sunt de natura urbariale, si se chiama: Siculica haereditas, Inquinatus Commassatio, Segregatio. Pascuum. Silva. Jus propinationis si seraci'a.

La acestea se mai adauge si latirea beuterei de vinars'u de unde apoi esu tóte relele, batai, prigoniri, tetinaria si mai multe alte crime, de a caroru imultire ómenii mai sarmani si mai neputintiosi inspaimantati, iau lumea in capu:

Dupa sciri ce avemu, in mic'a Transilvani'a sunt la 30 mii procese urbariale catu pregatite catu incepute si inca neterminate. — Multi din cei cu procese urbariale remasera in ulitia si vedu, ca nu le remane alta decatu munc'a ei sórtea de proletariu. De aceea atatu cei scosi din mosii, lipsiti de pasiuni si de paduritu, catu si altii saraciti prin portarea proceselor, parasescu locul nascerii si trecu in tierile romanesci, unde gasescu pamentu de ajunsu atatu de cultivatu in parte catu si de cumparatu cá proprietate (ca ocolo nu e si n'a fostu dreptulu aviticitatii) tractare crutiátóre si simbria buna, in catu le lipsesce numai, cá se se lase anume de betia. — Eaca, dar', ca nu politic'a Austriei, ci procesele urbariali si seraci'a sunt ~~causa~~ causa emigrarei. —

Cronica esterna.

Din campulu resbelului. Dela 11 Martiu a mai inaintatu armat'a austro-prusiana in Juti'a pana la Skanderborg si Aarhus mai la curmatur'a Jutiei dincolo de Seelandi'a, ér' danesii se retrasera pana in anim'a Jutiei la Viborg. Intariturile dela Düppel au inceputu a se bombardá din partea aliatiloru, inse fara succesu. Una proclamatiune a marsialului supracomendantu Wrangel opresce ori-ce esportu de cai, vite cornute, bucate etc. din Juti'a pe lenga amenintiare cu confiscatiune, ér' in Veile nu departe de fortulu Friderici'a se spendiurara vreo 4 civilisci danesi, pentru-ca atacara viéti'a unor austriaci.

Dela Copenhag'a se scrie, ca in insul'a Alsen s'au adunatu vr'o 30 mii feciori danesi si regele dimpreuna cu consiliulu de statu si ministeriulu remanu startorniciu pentru continuarea resbelului. Unu colonelu francesu s'a prezentatu regelui si indata s'a dusu in lageru. — „Dagbladett“ diurnalu danesu reportésa, ca Svedi'a concentra in Schonen 15 mii soldati pentru ajutoriu si o flotila.

Situatiunea nu s'a schimbatu intru nemica. Dóue telegrame de mare insemnate circulésa acnm prin diurnalele germane in favórea pazei, unulu din Londonu 14 Martiu, de cuprinsu, cumuca a sositu din Copenhag'a primirea proiectulu de conferintia din partea Danimarcei. Din numerulu trecut scimu, ca Austri'a si Prusi'a prin una nota circulara adresata catra reprezentantii sei pela curtile, care au subscrisu tractatulu de Londonu, si au aratatu invoirea si la conferintia cu armistare pre lenga remanerea ambelor parti in statulu quo alu posesiunei terenului ocupatu inse nu se pre da crediamentu acestei sciri.

Altu telegramu alui „Botschafter“ totu din 14 Martiu din Parisu reportédia, cumuca regimelu italianu a indreptatu o depesia circulara catra reprezentantii sei in afara, prin care acestia se insarcinésa a dechiará, ca tóte faimele esite despre planurile regimelului italianu pentru atacarea Venetiei sunt fara temei si se protestese in contr'a estoru feliori de prepuneri. — Intr'aceea din Tirolulu italianu se respandescu faime alarmatóre, cumuca in Tridentu s'au impartitu proclamatiuni revolutionare si din candu in candu ese junimea cea infocata, studinti gimnasiali, si din scolile reali, si trecu in Itali'a, éra in Tirolu se crede, ca in Martiu pe tóte pasurile voru intrá voluntirii italieni spre a anescá pe italienii tirolesi; crucisiarea estoru feliu de sciri ne face a nu le da crediamentu.

Intre pertractarile Angliei cu Franci'a pe calea diplomatica se scrie, ca ar' fi venitu inainte si rectificarea granitiei francese dela Renu si crearea unui statu neutralu germanu intre Germani'a si Franci'a. Din repórtele Lordului Cowley solului anglicu la curtea de Parisu inse nu strapare alt'a, decatu ca atingerea pe calea diplomatica a fostu numai in privintia rectificarei granitieloru mai bune la Renu cu cea ce si Angli'a se invoiesce; ér' crearea unui statu neutralu germanu nui vine la socotéla Angliei. — Ducele de Koburg siefulu, si protectoriulu reunei nationale germane tocma fú in Parisu, si se crede, ca in caus'a apararei intereselor statelor mediulócie germane facú acesta, prin urmare atmosfer'a diplomatica inca totu e pregnanta si plina de materii aprindiatórie. —

Bucuresci 7 Martiu 1864. Vamu fostu anuntiatu despre votulu legei dise a armarej, si votulu, care se facú pe calea amendementului, a unei legi, care constituie guardia nationala in Romani'a. —

Respectulu meu pentru adeveru me indémna a ve spune ca cu acésta institutiune a guardiei nationale nu se provóca in tíera, decatu o satisfactiune fórté mediocra. Nimenea nu vrea a o privi de seriósa; ea este obiectulu de mii de caricaturi, cari se silescu a o face ridicula, chiaru inainte de a se nasce. Ea trebuia se se creedie mai curendu ori mai tardiu; guvernulu asteptá momentulu, epoc'a cuvenita. Grabirea adunarei a lua initiativa unei asemenea organizatiuni n'a ajunsu spre altuceva decatu a face unu lucru pré pripitu despre care tíera insasi nusi póte da bine socotéla, si aci nu avemu a ne mira de primirea cea fórté rece, care au avutuo. — Legea secularisatiunei monastiriloru a produsu cu totulu altu effectu. Sau celebratu pretutindenea cu bucurie cu jocuri si serbari la care asistara cu mare interesu si locuitorii de pe sate. — Guvernulu va cauta catu de curendu a realisa imprumutulu acordatu de 5 mil. lei pentru monastirile asia numite inchinate. Prin acésta se va da diplomatiei europene unu argumentu viu despre dreptatea guvernului. — Asia se póte privi chestiunea monastiriloru deja cá incheiata. —

La ordinea dilei este acumu cestiunea calelor ferate. Linea din Moldova, cumu sciti, se a votatu. Concesiunea s'a datu companiei Salamanca si Delahaute cu care s'a unitu si compani'a Sapiha si Mavrogeni.

Lini'a din Romani'a, care va lega Galatii cu Orsiova si mai tardiu póte cu Baziasiu trecundu prin Bucuresci-Craiova, Turnu-Severinu si incopcianduse prin Focsiani cu lini'a din Moldova, se afla in discusiune si se va vota catu de curendu asia. Compania principale, care s'a prezentatu pentru aceasta linia este aceea dela „London and County Bank,“ reprezentata prin Domnulu Lefévre.

Imprumutulu care se crede ca se va concede acestei companii, se dice, ca s'au acordatu baneci otomane.

Inmormentarea aici in Romani'a se defipse prin lege in sied. camerei din 21 Fauru a. c. fórté toleranta, Art. III alu legei pentru inmormentari acceptatu de camera suna asia: „In verce cimitiruri crestine va fi admisu a se inmormenta séu in parte séu in morminte de familie **vercine fara deosebire de ritu**“ etc. Mi se pare, ca acolo la Dvóstra domina mai multa netolerantia relegiósá decatu aici la noi, unde departe de a fi bigoti, avemu intre profesori chiaru si rom.-catolici si evangelici, ba si israeliti, pe candu de pe acolo audimu de dusimanii, uri si prigoniri chiaru si intre oalta si de afurisanii, cá nu cumva se se dè functiunea de profesoru decatu numai la cutare de cutare ritu. Asta rusine ne manca si obrasulu nostru, ca-ce acumu cultur'a si inaltiarea spiritului preste bigoterii de acestea e singurulu mediuloculu de a ne ferici viitorulu.

In siedintia din 25 Fauru afara de darulu, mila de 3000 de galbeni pentru banatiani reincepù desbaterea legei comunale, si éca ce e mai frumosu in ea: „fiacare comuna va fi datória a avé un'a séu mai multe scóle de baieti si de fete conformu disp. legei de instr. publica.“

D. Papiu Ilarianu isi dede demisiunea din ministeriu si se insarcinà D. Orbescu cu afacerile justitiei. Dóme, catu de nestatornice sunt lucrurile aici in Romania!!! —

Proiectu

pentru impropriatarirea fara daun'a proprietariului, si cu multumirea ambe partiloru in Romani'a. (Urmare).

PARTEA II.

§ 9. Conspectu despre sumele de bani, ce ar' puté concurge in cursulu sistemiei de 12 ani, despre menirea, si ceva despre administratiunea lor. —

La asta luamu de esemplu unu districtu séu judeciu dupa esistintia de adi, fiindca tóte comunile din unu districtu vor' trebui se contribue pentru una ferma modela si scóla agromonica, apoi pentru 2 séu 3 scóle reale séu normale.

Se presupunemu ca unu judeciu unulu peste altulu se poséde 5 plase séu plaiuri, si una plasa 12 comune minus in confederatiune, si fiacare comuna una cu alta se numere 300 clacasi simpli (egali cu 150 famili, una cu 2 boi) — facu peste totu 15000 clacasi simpli; pentru care din munca de

improprietare si de progresu vor' concurge pe fia care anu din cei 12 ai eursului de sistema urmatórele sume, presupunendu ca pentru $\frac{3}{4}$ parti din acesti 18.000 claclasi simpli, séu 12.500 se voru depune pentru unulu 100 lei pe anu: 1,350.000 lei pentru $\frac{1}{4}$ parte, séu 4500 famili simple, se vor' depune pentru una 50 lei: 225.000 „

Totalu 1,575 000 lei

Menirea estoru sume.

$\frac{10}{100}$ parti pentru scólele comunale, si pentru fiacare comuna parte analoga dupe contribuirea s'a	157.500
$\frac{5}{100}$ parti pentru scóla agronomica si ferma modela	78.750
$\frac{5}{100}$ parti pentru 2 scóle reale séu normale	78.750
$\frac{5}{100}$ parti pentru fundari comunale (dupa contribuirea loru)	78.750
$\frac{5}{100}$ parti pentru producerea de dudi pentru plantatiuni pe la comune, si pomi roditori ultuiti pentru fiace tieranu	78.750
$\frac{5}{100}$ parti pentru unu fondu centralu pentru cultura si industria romana, in dispositiunea guvern.	78.750
$\frac{65}{100}$ parti pentru ardicarea de edificii sericole, si la fiacare comuna partea s'a	1,023.750

1,575.000 „

Despre administratiunea astoru fonduri va statui legiurea cuvintele dispositiuni, la care inse n'ar' fi de perdu din vedére, ca este una avére publica si particulara, si ca trebuintele pentru scopurile aratate se fia totu d'anna la timpu suplinite, cá marele opu se nu fia paralisatu prin negligintia séu réu'a volintia a unui séu altui impiegatu, de unde urmédia, ca si la asemenea impiegati se se puna una disciplina severa, si gré responsabilitate. —

§ 13. Opiniunea pentru infiintiarea plantatiunilor de dudi, si producerea pomilor roditori si ultuiti, care sunt de datu la fiacare familia de tieranu.

Asta mesura o judecu cá cea mai importanta, si ar' fi d'a se lua in esecutare chiar' din anulu primu alu punerei in vigóre a unei asia legiuri, pentru-oa ea este basa la tóte perspectivele, si cuantitatea cea mare de dudi trebuie produsa catu mai ingrabu, ca cu espirarea anului a 4-a se fia plantatiunile formate, si de aci mereu bine cultivate.

Pentru astea produceri ar' trebui dar' dela inceputulu sistemei angagiati unu numeru corespundietoru de buni pomologi, si credu ca numerulu loru ar' trebui se fia in fiacare judetiu 2 séu 3 asemenea, sub numirea de producatori de dudi si de plantatiuni, si pentru 2 séu 3 séu mai multe judetie, se fia unu supraproducatoru, si totu in unu tempu inspectoru de scóle, de industria, si pentru munca propusa de regeneratiune.

Cerintiele de observatu pentru alegerea astoru functionari opinezu ca ar' trebui:

1) Producatorulu supremu si inspectoru ar' trebu a) se fia bine studiatu si experimentatu in teoria si practica cultu-rei de metasa si in pomologia; b) se fia de nationalitate romanu, ca se póta avé dorintia si emulatiune pentru prosperitatea natiunei, de care numai unu adeveratu patriotu póte fi insufletitu; c) se fia bine versatu in acelea studii si limbi, care vor' fi a se preda in scólele reale séu normale (pentru care va da concursu) investindu pe de una parte demnitatea de inspectoru a scóleloru, iar' pe de alta fiindu pusu a vigila pentru reusirea perspectivei de regenerarea propusa, se fia prin educatiunea si natiionalitatea s'a, apoi prin propria s'a lumina petrunsu de marele si importantele opu, la care conlucrédiu; asiadara motulu lucrarei lui se nu fia numai interesulu pentru salariu, ci mai multu patriotismulu devotamentulu, si se ne lase a crede, ca cualitatile si consocintiele unui asia barbatu potu fi in alta ramura mai resplatite.

2) Producatori de dudi si plantatiuni se fia asemenea bine cualificati in ramura loru, romani, si cu cunoscintie reale despre cultura metasei si catu se póte despre agronomia.

(Va urmá.)

M i s c e l e.

Blasiu 7 Martiu 1864. Contribuiri pentru scolarii meseri in casu de morbu. In diu'a de Trei Santi, candu se celebrá dupa datena si serbatoarea scolastica cu tóta solenitatea ce compete unei-a atari dile mari de insemnetate in analele

gimnasiului nostru, se déde una petrecere, a carei-a venitu curatu e menitu pentru ajutorarea scolariilor meseri in casu de morbu; dupa cumu se facuse cunoscutu O. P. inca in Nr. 1 G. T. —

O. publicu si cu acésta ocaziune — si manifestá grigea ce o porta de tenerimea lipsita de aici, pentru acea ne onorá, parte cu presentia in numeru semnatu; parte sucurse cu ofertele sale, — de a-ci rezultatulu fú imbucuratori.

S'au rescumperatu 95 bilele à fl. 95 fl. v. a.

Onor. D. Ben. Filipu neg. 1 biletu à 3 fl. 3 „ „ „

„ „ Sam. Mendelu propr. 1 biletu à fl. 2 „ „ „

Sum'a 100 fl. v. a.

Cari nu luara parte la petrecere inse contribuira sunt: P. onor. D. Timot. Cipariu 5 fl., C. Papfalvi 2 fl., Gr. Mikali 2 fl., Elia Farago prot. 1 fl., I. Olteanu prot. 1 fl., Albertu Splenyi bar. 1 fl., Splenyi Antal bar. 1 fl., N. Tipografu, curatoru primariu 1 fl., Th. Colbasi (Cutu) 2 fl., Metesiu par. (Cutu) 1 fl., Mosieriu c. r. loc. 1 fl., Ales. Baritiu par. in Silea 3 fl., B. Albini (Springu) 2 fl., Ios, Mihaltianu teol. abs. 1 fl. —

Din Turd'a prin O. D. prot. I. Antoneli 4 fl. adeca: P. O. Dni Dr. Ratiu 2 fl., Groze 1 fl., I. Antoneli 1 fl. —

Din M.-Osiorheliu prin O. D. Ios. Fúlepu neg. 15 fl. adeca: P. O. D. Math. Popu de Grindu 1 fl., D. Moga 1 fl., A. Stoic'a 1 fl., N. Gaetanu 1 fl., G. Romanu 1 fl., toti ases. la tabl'a reg. G. Popu sub fiscalu 1 fl., D. I. Fagarasi neg. 1 fl., D. Moldovanu neg. 1 fl., G. Moldovanu neg. 1 fl., Ios. Vitich neg. 1 fl., Er. Ladusianu prop. in M. San-Georgiu 1 fl., I Bucsia prop. totu acolo 1 fl., P. Alecsandrescu prop. M. S. Ana 1 fl., Samson Popu jude proc. 1 fl., I. Bardosi propr. 1 fl. —

Din Sabesiu prin O. D. S. Balomiri 8 fl. adeca: P. O. D. I. Deacu prot. 1 fl., N. Popu sen. 1 fl., I. Criste contr. 1 fl., Dr. Tincu 1 fl., I. Paraschivu v. not. 1 fl., I. Onitiu 1 fl. neg. S. Balomiri jude scaunale 2 fl. —

Din D. San-Martinu prin O. D. I. Pinciu 10 fl. adeca: P. O. D. I. de Cergedi pres. 2 fl., B. Moldovanu not. prim. 1 fl., Fr. de Gyárfás ases. 1 fl., Carolu de Illyés 1 fl., I. Rusu ases. 1 fl., G. Ciato arch. 1 fl., D. Cornea jude proc. 1 fl., R. Frits jude proc. 1 fl., I. Pinciu 1 fl. —

Sum'a dela cari contribuira, inse nu luara parte 61 fl. carea adausa la cea de mai susu de 100 fl. resulta sum'a totala 161 fl., din carea subtragundu spesele 45 fl. 60 cr., remane venitu curatu 115 fl. 40 cr. v. a. cari se transpusera suscrisului casariu. —

Cu acést'a ocaziune; atatu P. O. Dni, cari benevolira a primire asupra-le sarcin'a ce e dreptu cam molesta, de a impartire biletele de invitatiune, catu si acelor'a, cari ne onorara cu presentia au contribuira, in favórea junimei studiose le aducu multumita publica. Nu potu in fine trece cu vederea neci pre O. D. G. Popa pref. dom. metropolitanu, care si acumu ne prestá intru tóte mana de ajutoriu.

Stoianu, prof. gimn. si casieriu.

— Dela Borodulu mare in Fauru. In 30 Noemb. 1863 c. v. de tóta inteligintia romana de Crisiulu rapede facunduse „requiem si parastasu in s. beserica de Borodulu Mare, s'au propusu ca se se prenumere pre Poesiile si Icóna crescerei rele a laureatului poetu Andreiu Muresianu, si anume s'au si prenumeratu urmatorii Domni, tramitendu prin P. O. D. protopopu Nicolau Palladi urmatórele sume: P. O. DD. Nicolau Palladi VAD. romanu cath., Ioane Cristianu VAD. sur. rom. cath., Arseniu Siarcadu, Vasiliu Abrudanu, Ioane Muresianu, Ioane Marienescu, Mitrofan Popu totu rom. cath., Petru Popoviciu preot. rom. or., Iosifu Antonescu preot. rom. or., Stefanu Boros jude cerc., Stefanu Venter, Clementu Vacarescu, Nicolau Antonescu, Vasiliu Cribensici, Vasiliu Vajda totu not. rom., Georgiu Siorcodi, Ille Petru, Dimitriu Germanu, Gavrilu Papescu, Ilie Popa, Georgiu Gerendi totu invetiatoriu rom. cath., Simionu Ille cantor rom. cath. Toti cate 1 fl. 20 cr. pentru Poesia si cate 1 fl. 5 cr. pentru Icóna crescerei rele. Sum'a 49 fl. 50 cr. m. a. Pentru care facta frumósa se aduce si respectiv'a multiamire. —

— In Clusiu comitetulu teatralu nationalu decretase a concrede redificarea teatrului Dlui Kagerbauer, care inse 'si cerú dela comitetu recomandatiune a merge la Bucuresci, cá se véda mai antaiu teatrulu de acolo, apoi se 'si prelucre planulu, cea ce ise si dede.

Date statistice. (Armat'a Europei.) In societatea statistica de Parisu se cetise o lucrare cuprindiatóre de efectivulu armatelor ce se intretienu in Europ'a, si in calcululu de mediulocu in cesti 3 ani din urma se redica numerulu

armatei la 3,815.847 feciori, cari se subimpartu dupa state asia: Germani'a (afara de Austri'a si de Prusi'a) 178.576; Austri'a 467.211 (póte ca cu vreo 2 sute mii si mai multu), Belgi'a 40.415, Spani'a 120.000, Statele romane 8.845, Franci'a 514.349, Greci'a 10.921, Oland'a 59.431, Itali'a 314.285, Prusi'a 213.482, Regatul unitu 300.823, Rusi'a 1,000.285, Dani'a 50.000, Svedi'a 67.867, Norvegi'a 18.157, Turci'a 429.000, Romani'a 20.000, Serbi'a 2.500, Elveti'a?—. In calculu de mediulocu dela 76 locuitori vine 1 soldatu, din care fiacare costa cate 844 franci, prin urmare cam una a treia parte din spesele statului s'a facutu numai cu intretinerea militiei.

Bilantiulu intregi Europe. In celea 49 state ale Europei se afla 55.477,000.000 fl. datorii publice; numai interesele pe anu la datorii facu 9.897,000.000 fl., pecandu venitele anuali abia facu 9.346,000.000 fl. asia, in catu in fiacare anu se afla unu deficitu de 651 milióne, prin urmare intrég'a datoria a Europei suie la 68.987,000.000 fl., deci candu se nasce vreunu puiu de european, inca in leaganu i se asidéa pe umere unu presentu de datorii de statu de 244 fl. 17 cr. pe anu, si la bugetu pe totu anulu are de platitu pentru sine 35 fl. 21 cr. Pe la a. 1805 datoriile publice in Europ'a erau abia ceva peste 4000 milión, au inaintatu dara in datorii in 58 de ani cu 64 si mai bine de mii de milióne, cine se le plátésca aceste datorii, decatu popórele, care nu se mai afla in stare a plati neci macar' camet'a pe acelea datorii, ca toti se plangu, ca 'i apasa darile. Ore cine, cumu si candu va plati aceste datorii?

Datoriile statului austriacu in 30 Apr. 1863. Dupa datele comisiunei de control'a datoriilor de statu din sen. imp. publicate in „W. Z.“:

Datoria de statu a Austriei éra cu finea lui April 1863 2.471,636.900 fl., la care adaugundu datori'a remnului lombardo-venetianu cu 68.044.847 fl. si datori'a desarcinarii pamentului cu 522,430.754 fl. intréga datoria a statului se afla 3.062,112.505 fl., dela Oct. 1862 a crescutu datori'a consolidata cu 55,727.886 fl. ear' datoria flotanta a scadiutu cu 41,406.579 fl., prin urmare a mai crescutu datori'a statului cu 14,858.190 fl. dela finea lui Octombre 1862 pana la ult. Aprile 1863; datori'a lombardo-venetiana inse a scadiutu cu 2,346.992 fl. si cea a desgreunarii pamentului cu 238.886 fl. pe anu platesce statulu austriacu numai interese séu cameta pe datoriile ce le are 139,211.783 fl.

— **Mortalitatea in primavér'a acést'a e mare.** In Vien'a dela 28 Fauru pana la 5 Mart. murira in 5 dile 393 civili, afara de militia si prunci cespusi. In Sabiu inea domina tifulu si secera la vietii de ómeni.

— In Pest'a au pasitu D. de Treffort dimpreuna cu b. Eötvös pentru concessiune de a edá unu diurnalu nou maghiaru.

Literariu. Din opurile Dlui Georgiu Sionu se afla unu micu depositu la redactiunea acestei foi, si anume poesiele à 1 fl. 60 (airea 3 fl. 75 cr.), suveniru de calatoria in Bessarabi'a à 30 cr., Istori'a terei romanesci de fratii Tunustli à 1 fl., si Istori'a generala a Daciei de Fotino à 5 fl. (airea 10 fl.). Tragemu atentiunea publicului romanu, si cu deosebire a junimei asupr'a acestoru opuri, destulu de importante in literatur'a nóstra, nu numai pentru pretiulu lor materialu si pentru straiordinar'a loru eftinatate, purcésa numai din iubirea catra noi si generositatea Dlui autoru, ci chiaru si pentru limb'a cea dulce si fluida, ce caracterizeza stilulu Dlui Sionu. Ca-ci ori catu ne vomu suci noi romanii de dincoóce, desteritatea in limb'a o vomu poté invetiá mai bine numai dela fratii de dincolo, si precumu pentru de a se face cine-va Spartanu, trebuiá se bea din Eurot'a, asia si noi pentru de a vorbi si scrie bine romanesc, va trebui se gustamu, si inca se gustamu bine, din ap'a Dambovitiei!— Din „T. R.“

Respunsu. Pest'a 10, Oradea 9 Martiu. Acea carticica se citi si aici. Respunsulu la aceeasi fù datu de catra mai multi inisi cu doi §§-i din condic'a penala austriaca si anume § 302 titulu: Aufreizung zu Feindseligkeiten gegen Nationalitäten, Religionsgenossenschaften, Körperschaften u. dgl. § 303 Beleidigung einer gesetzlich anerkannten Kirche oder Religionsgesellschaft, adica vatamarea vreunei beserici séu societati relogióse recunoscute prin legi, prin care §§-i asupra vinovatului se infige pedépsa de inchisóre. Dv. inse

ve aflati in Ungari'a si ve tieneti mortisiu de legile din 1848? Ei, bine, apoi acelea diotésa robia grea de cativa ani asupra toturor acelora, carii ar' cutesa se mai faca proselitismu re-legiosu. Tocma pentru aceea Dn. A. Mocioni inoa potea se se provóce numai la legile penale, care se afla in fintia si nu avea trebuintia de vaieraturi relogióse. — Domniloru, neci unu fanatismu care a cutesatu a esi odata din cabinetulu séu de studiatu, nu se póte re'nfrena de catu numai prin deplin'a aplicare a legiloru penale intru tóta rigórea loru.

De altumintrea unii din publicu mai sunt si de acea opiniune, ca dóra acea carticica ar' fi apocrifa, pentru-oa nu le intra in capu, cum se fia potutu esi lucru atatu de reu scrisu dela unu barbatu ce avea pana acum renumele de unu omu atatu de invatiatu. „Déca traia Petru Maioru, de siguru ca'i dicea, ca in acelu timpu mai bine era se fia cioplitu la róte“ dicea unulu.

Publicare.

Dupa ce la porunc'a pré inalta a Maiestatei Sale cesarogregie-apostolice ecsecutat'a loteri'a mare de bani a VII pentru scopuri comuni folosítóre, a carei tragere se intemplá in 20 Dec. 1862, s'a incheiatu acum cu totul, nu amana cesoro-regi'a directiune de loteria a aduce la cunoscinti'a publica urmarile acestei loterie:

Venitul curatu alu aceleia esi 230.931 fl. 79 cr. v. a. si se meni de Maiestatea S'a ces. reg. apostolica pentru nenorocitiu prin esundarea cea mare a Dunarei, Albei, Vistulei, si a apelu laturare.

Acestu efectu atatu de favoritoriu alu intreprinderi se poté ajunge numai prin caldurós'a spriginire din partea poporimei iubítóre de ómenire din statulu imperatescu si prin aplecare ei de a confaptui la ajungerea scopuriloru acestoru benefacatórie pré gratiosu intentionate de Maiestatea S'a ces. reg. apostolica. Deci déra directiunea c. r. de loteria se simtiesce deobligata a 'si respica in publicu multiamit'a pentru impartasirea acést'a plena de succesu. Dela c. r. directiune de loteria, despartimentulu loteriei de statu pentru scopuri comunu-folosítóre.

Vien'a in 8 Martiu 1864.

Friedericu Schrank m. p.

1—3 c. r. consiliariu alu regim. si schefu alu directiunei.

INSCIINTIARE.

La Gras, Barth & Comp. in Breslau a esitu o brosiura, care cuprinde maimulte sute atestaturi despre

Sirupu de peptu,

care se apróba de mai multe fisicate, unu mediulocu pentru orice tuse vechia, pentru durere de peptu, ragusial'a de ani, greutate in gatu, plunon'a balosa, care intr'u casuri fórté numerose, au liferatu celu mai multumitoriu resultatu.

Acestu Sirupu lucrédia indata dupa intrebuintiarea d'anteiu avantsiosu binefacatoriu, mai virtosu la tuse convulsiva si tuse magarésca, ajuta scóterea flegmei cei lipiceinecaciósa, alina iritamintul in gutlegiu si deparpedia in scurtu timpu ori care macaru catu de infocata chiaru si tuse pe optica si scuipatur'a de sange.

Pentru BRASIOVU am datu D-lui **S. P. Mailatu** uniculu depositoryu.

Pretiulu unei $\frac{1}{4}$ butelia 1 flor. in sunatori.

3 " " $\frac{1}{2}$ " 2 " " " " " G. A. W. Meyer in Breslau (Prusi'a.)

Cursurile la bursa in 18. Martiu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 62 cr. v.
Augsburg	—	—	117 " 25 "
London	—	—	117 " 40 "
Imprumutulu nationalu	—	—	80 " 35 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 " 50 "
Actiile bancului	—	—	775 " — "
" creditului	—	—	183 " 70 "

Obligatii desarcinarii pamentului in 14. Martiu 1864:

Bani 70-50 — Marfa 71—

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.